

ISSN Print 2708-0366
ISSN Online 2708-0374

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний аграрний університет»

Таврійський науковий вісник

Серія: Економіка

Випуск 2

Видавничий дім
«Гельветика»
2020

УДК 63(05)

*Рекомендовано до друку вченою радою ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»
(протокол № 7 від 27 лютого 2020 року)*

Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка: Науковий журнал. Вип. 1. – Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. – 300 с.

Свідоцтво про Державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації серія КВ № 23211-13051 Р,
видане Міністерством юстиції України 22.03.2018 р.

Журнал включено до міжнародних каталогів
наукових видань і наукометричних баз:
Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського,
CrossRef, Index Copernicus.

Редакційна колегія:

Кирилов Юрій Євгенович – доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування, ректор ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» (головний редактор).

Бойко Вікторія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та фінансів ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Вольська Олена Михайлівна – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Грановська Вікторія Григорівна – доктор економічних наук, доцент, декан економічного факультету ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Жосан Ганна Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту організацій ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Крикунова Вікторія Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Круковська Олена Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Мармуль Лариса Олександрівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри обліку і оподаткування ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Потравка Лариса Олександрівна – доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Пристемський Олександр Станіславович – доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Яценко Вікторія Федорівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Stanley R. Thompson – Ph.D., Professor, The Ohio State University (Columbus, USA).

Таврійський науковий вісник

Випуск 2

Серія: Економіка

Адреса редакції:
73006, м. Херсон, вул. Стрітенська, 23
Телефон редакції: +38 (099) 707-54-52
Електронна пошта: editor@tnv-econom.ksauniv.ks.ua
Сторінка журналу: www.tnv-econom.ksauniv.ks.ua

Підписано до друку 06.03.2020 р.
Формат 70x100/16. Папір офсетний.
Умовн. друк. арк. 36,50.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»
73021, м. Херсон, вул. Паровозна, 46-а
Телефони: +38 (0552) 39-95-80, +38 (095) 934-48-28, +38 (097) 723-06-08
E-mail: mailbox@helvetica.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6424 від 04.10.2018 р.

ЗМІСТ

**ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ
ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ****Кирилов Ю.Є.**

ЧИ МОЖЛИВЕ ЕКОНОМІЧНЕ ДИВО В УКРАЇНІ?..... 9

Рудік Н.М.НАУКОВІ ЗАСАДИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ
ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ..... 17**СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО
І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ****Адвокатова Н.О., Повод Т.М.**ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА
У МІЖНАРОДНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ..... 25**Морозов Р.В., Морозова О.Г.**ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВ
НА РІЗНИХ РІВНЯХ ФУНКЦІОНУВАННЯ У МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ ..... 34**Нікітенко К.С.**

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ..... 38

**ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ
НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ****Потравка Л.О.**ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ КЛЮЧОВИХ НАПРЯМІВ
СТРУКТУРНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ..... 45**Пристемський О.С.**ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ..... 52**ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ****Аверчева Н.О.**

ПЕРСПЕКТИВИ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ВІВЧАРСТВА..... 57

Бойко В.О.СУЧАСНІ ТРЕНДИ АГРОСТРАХУВАННЯ
ЯК ІНСТРУМЕНТ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ ..... 69**Бойко Л.О.**ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СІМЕЙНИХ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ
В УМОВАХ КОНКУРЕНТНОГО РИНКУ ..... 78**Боліла С.Ю., Кириченко Н.В., Осадчук І.В.**ІННОВАЦІЙНИЙ ВЕКТОР РОЗВИТКУ
РЕГІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА ..... 86**Боровік Л.В.**ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ
ЩОДО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА 95

Галат Л.М.

ЗБЕРІГАННЯ ПЛОДООВОЧЕВОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ:
ПРОБЛЕМИ І ДОСВІД 102

Кацемір Я.В.

УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ
В КОМПАНІЯХ РІЗНОГО ПРОФІЛЮ 112

Кириченко Н.В., Боліла С.Ю., Осадчук І.В.

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО СТИМУЛЮВАННЯ
ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ ПІДПРИЄМСТВАМИ АГРАРНОГО
СЕКТОРУ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ 118

Ковтун В.А.

РОЛЬ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ
У РОЗВИТКУ ПЛОДООВОЧІВНИЦТВА ПІВДНЯ УКРАЇНИ..... 125

Круковська О.В.

ФОРМУВАННЯ ПЕРВІСНОЇ ВАРТОСТІ
ЗАПАСІВ ВЛАСНОГО ВИРОБНИЦТВА..... 132

Петренко В.С., Карнаушенко А.С.

ПОНЯТТЯ КРАУДФАНДИНГУ ТА ЙОГО РОЛЬ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ... 140

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Карташова О.Г.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ
ТА ПРОСУВАННЯ ТУРИСТИЧНО-ВИННИХ КЛАСТЕРІВ В УКРАЇНІ..... 151

Ковальов Д.В.

ФОРМУВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ:
ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ..... 159

Морозова О.С.

ІНВЕСТИЦІЙНІСТЬ – ОСНОВНИЙ ЧИННИК РОЗВИТКУ
ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ 168

ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Петрова О.О.

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВОДОГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ
ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ 177

ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

Вольська О.М.

КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ ВЛАДИ:
ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ 186

Нікітенко С.В.

РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ І СПОРТОМ: ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ..... 194

Осадчук І.В., Кириченко Н.В., Боліла С.Ю.

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ХЕРСОНЩИНИ
В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ..... 204

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ**Повод Т.М., Адвокатова Н.О.**

ПОВЕДІНКОВА ЕКОНОМІКА:

СУТНІСТЬ ТА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ПОНЯТТЯ 213

Танклевська Н.С., Синенко О.О.

МОЖЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО МЕХАНІЗМУ

ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ 221

Ярмоленко В.В.

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ СТРАХУВАННЯ 233

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ**Коваль С.В.**

ОБЛІК ТОВАРНИХ ОПЕРАЦІЙ В УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ

АВТОМАТИЗОВАНИХ СИСТЕМ ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ 241

Сакун А.Ж.

ОБЛІКОВА СИСТЕМА ЯК ІНФОРМАЦІЙНА БАЗА УПРАВЛІННЯ

ЗБУТОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ 248

Скрипник С.В.

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОЦЕСУ

ВИРОБНИЧОГО ВІДТВОРЕННЯ 253

Шепель І.В.

ОБЛІК ОПОДАТКУВАННЯ НЕРУХОМОСТІ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ 260

Яценко В.Ф.

КЛАСИФІКАЦІЯ СИСТЕМ ОБЛІКУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО

ТА КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ 268

МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ**ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ****Димова Г.О.**

ОЦІНКА СТАНІВ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИНАМІКИ

ПРОЕКЦІЙНИМИ МЕТОДАМИ ПРИ ВИХІДНИХ КООРДИНАТАХ,

ЩО ЧАСТКОВО СПОСТЕРІГАЮТЬСЯ 274

Кавун Г.М.

РОЗРОБКА ТА ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДІВ

ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ

ДЛЯ ОПТИМАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА 280

Ларченко О.В.

ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ

В УПРАВЛІННІ КАПІТАЛОМ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА 287

Лобода О.М.

ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛІ ДИНАМІКИ РОЗВИТКУ

АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА У ВИГЛЯДІ МАГІСТРАЛІ ЗРОСТУ 295

Степаненко Н.В.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ЯЄЦЬ

ЗА ДОПОМОГОЮ МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ ТА МОДЕЛЕЙ 303

CONTENTS**ECONOMIC THEORY AND HISTORY OF ECONOMIC THOUGHT****Kyrylov Yuri**

WHETHER AN ECONOMIC MIRACLE IS POSSIBLE IN UKRAINE? 9

Rudik Natalia

SCIENTIFIC BASES AND FEATURES OF LABOR POTENTIAL

FORMATION OF UKRAINE 17

WORLD ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS**Advokatova Nadiia, Povod Tetyana**

TRANSPORT INFRASTRUCTURE

IN INTERNATIONAL ECONOMIC ACTIVITIES 25

Morozov Roman, Morozova Olga

TRANSFORMATION OF ENTERPRISE MANAGEMENT

AT ALL FUNCTIONING LEVES IN INTERNATIONAL BUSINESS..... 34

Nikitenko Kateryna

EATURES TOURISM DEVELOPMENT IN UKRAINE 38

ECONOMY AND OPERATION OF NATIONAL ECONOMY**Potravka Larisa**

WAYS OF IMPLEMENTATION OF KEY DIRECTIONS

F STRUCTURAL TRANSFORMATION OF AGRICULTURE 45

Prystemskiy Oleksandr

ECONOMIC DEVELOPMENT TRENDS OF UKRAINE'S AGRARIAN

ECONOMY UNDER EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES..... 52

ECONOMY AND ENTERPRISE MANAGEMENT**Avercheva Natalia**

PROSPECTS OF EFFECTIVE DEVELOPMENT

OF THE SHEEP BREEDING INDUSTRY..... 57

Boiko Viktoriia

UNIVERSITY MODERN TRENDS OF AGRO-INSURANCE

AS AN INSTRUMENT OF RISK-MANAGEMENT 69

Boiko Liudmyla

PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF FAMILY FARMS

UNDER CONDITIONS OF A COMPETITIVE MARKET 78

Bohila Svitlana, Kyrychenko Natalya, Osadchuk Iryna

INNOVATIVE VECTOR FOR REGIONAL

AGRICULTURAL PRODUCTION DEVELOPMENT..... 86

Borovik Lyubov

STATE INVESTMENT POLICY FOR AGRICULTURAL DEVELOPMENT 95

Galat Larisa

CONSERVATION OF FRUIT PRODUCTS IN UKRAINE:

PROBLEMS AND EXPERIENCE..... 102

Katsemir Yana	
INNOVATIVE DEVELOPMENT MANAGEMENT IN DIFFERENT COMPANY	112
Osadchuk Irina, Bolila Svitlana, Kirichenko Natalia	
INTERNATIONAL EXPERIENCE OF STATE STIMULATION FOR IMPLEMENTATION THE INNOVATION IN AGRICULTURAL SECTOR ENTERPRISES AND THE POSSIBILITIES OF ITS USE IN UKRAINE	118
Kovtun Valentyna	
THE ROLE OF SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES IN THE DEVELOPMENT OF FRUIT-GROWING IN THE SOUTH OF UKRAINE..	125
Krukovska Olena	
FORMATION ORIGINAL COST STOCKS OWN PRODUCTION	132
Petrenko Viktoriya, Karnaushenko Alla	
CONCEPTS OF CRAUDFUNDING AND ITS ROLE IN NATIONAL ECONOMY...	140
DEVELOPMENT OF PRODUCTIVE POTENTIAL AND REGIONAL ECONOMY	
Kartashova Olga	
SOCIO-ECONOMIC CONDITIONS OF DEVELOPMENT AND PROMOTION OF TOURIST-WINE CLUSTERS IN UKRAINE.....	151
Kovalyov Dmitro	
FORMING OF LABOUR MARKET OF KHERSON REGION: TENDENCIES AND PERSPECTIVES	159
Morozova Olena	
INVESTMENT – THE MAIN FACTOR OF DEVELOPMENT OF TOURIST BRANCH OF SOUTHERN REGION.....	168
ECONOMY OF NATURAL RESOURCES MANAGEMENT AND ENVIRONMENT PROTECTION	
Petrova Olha	
PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF THE WATER MANAGEMENT COMPLEX OF THE SOUTHERN REGION	177
DEMOGRAPHY, LABOR ECONOMY, SOCIAL ECONOMY AND POLITICS	
Volska Olena	
STAFFING OF THE AUTHORITIES: PROBLEMS AND SOLUTIONS.....	186
Nikitenko Sergiy	
REALIZATION OF THE POWER RESPONSIBILITY MANAGEMENT OF PHYSICAL CULTURE I SPORTS: THEORETICAL PIDHODI	194
Osadchuk Irina, Kirichenko Natalia, Bolila Svitlana	
RURAL TERRITORIES MANAGEMENT OF KHERSON REGION IN DECENTRALIZATION CONDITIONS	204
MONEY, FINANCES AND CREDIT	
Povod Tetyana, Advokatova Nadiia	
BEHAVIORAL ECONOMY: THE ESSENCE AND CONCEPTUALIZATION OF THE CONCEPT.....	213

Tanklevska N.S., Synenko O.O.

OPPORTUNITIES FOR ADAPTATION OF FOREIGN EXPERIENCE
ABOUT IMPROVEMENT OF THE FINANCIAL MECHANISM
OF FUNCTIONING OF AGRARIAN ENTERPRISES 221

Yarmolenko Vitalina

APPROACHES TO DETERMINATION OF MORTGAGE OF INSURANCE 233

ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT**Koval' Svetlana**

COMMODITY ACCOUNTING IN THE CONDITIONS OF USE
OF AUTOMATED INFORMATION PROCESSING SYSTEMS 241

Sakun Alina

ACCOUNTING SYSTEM AS AN INFORMATION BASE
OF SALES MANAGEMENT 248

Skrypnyk Svitlana

ACCOUNTING-ANALYTICAL ASPECTS
OF THE PRODUCTION REPRODUCTION PROCESS 253

Shepel Inesa

REPORTING OF REAL ESTATE TAXATION IN UKRAINE AND ABROAD 260

Yatsenko Viktoria

CLASSIFICATION OF PRODUCTION COST ACCOUNTING SYSTEMS
AND CALCULATION OF PRODUCT COST 268

**MATHEMATICAL METHODS, MODELS
AND INFORMATION TECHNOLOGIES IN ECONOMY****Dymova Hanna**

EVALUATION OF THE SYSTEM'S CONDITIONS
OF ECONOMIC DYNAMICS BY PROJECTION METHODS
AT PARTIALLY OBSERVED OUTPUT COORDINATES 274

Kavun Halyna

DEVELOPMENT AND RESEARCH OF METHODS ECONOMIC
AND MATHEMATICAL MODELING FOR OPTIMAL MANAGEMENT
OF AGRICULTURAL ENTERPRISES 280

Larchenko Oksana

THE USE OF ECONOMIC AND MATHEMATICAL MODELING
IN THE CAPITAL MANAGEMENT OF AN AGRICULTURAL ENTERPRISE 287

Loboda Olena

USING THE MODEL OF THE DEVELOPMENT DYNAMIC
OF AN AGRICULTURAL ENTERPRISE
IN THE FORM OF A GROWTH HIGHWAY 295

Stepanenko Natalia

RESEARCH OF THE PERFORMANCE INDICATORS
OF EGG PRODUCTION BY MATHEMATICAL METHODS AND MODELS 303

УДК 336.027

DOI: <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2020.2.7>**Пристемський О.С.**

доктор економічних наук, доцент,
Державний вищий навчальний заклад
«Херсонський державний аграрний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9743-3563>

Prystemskiy Oleksandr

State Higher Educational Institution
«Kherson State Agrarian University»

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

ECONOMIC DEVELOPMENT TRENDS OF UKRAINE'S AGRARIAN ECONOMY UNDER EUROPEAN INTEGRATION PROCESSES

Проаналізовано стан та тенденції розвитку виробничого потенціалу аграрного сектору, досліджено вплив бюджетно-податкових та грошово-кредитних регуляторів на сталий розвиток аграрної галузі, здійснено оцінку ефективності окремих інструментів фінансового регулювання. На основі виявлених проблем окреслено подальші перспективи вдосконалення фінансового регулювання аграрного сектору економіки, досліджено особливості здійснення фінансового регулювання аграрної галузі в країнах з розвинутою ринковою економікою, обґрунтовано пропозиції щодо активізації механізму фінансового регулювання аграрного сектору в умовах інтеграції України до світового економічного простору.

Ключові слова: фінансове регулювання, аграрний сектор, бюджетна підтримка, податкове стимулювання, кредитне забезпечення, сталий розвиток.

Проанализировано состояние и тенденции развития производственного потенциала аграрного сектора, исследовано влияние бюджетно-налоговых и денежно-кредитных регуляторов на устойчивое развитие аграрной отрасли, осуществлена оценка эффективности отдельных инструментов финансового регулирования. На основе выявленных проблем обозначены дальнейшие перспективы совершенствования финансового регулирования аграрного сектора экономики, исследованы особенности осуществления финансового регулирования аграрной отрасли в странах с развитой рыночной экономикой, обоснованы предложения по активизации механизма финансового регулирования аграрного сектора в условиях интеграции Украины в мировое экономическое пространство.

Ключевые слова: финансовое регулирование, аграрный сектор, бюджетная поддержка, налоговое стимулирование, кредитное обеспечение, устойчивое развитие.

The state and tendencies of development of production potential of agrarian sector are analyzed, influence of budgetary and monetary regulators on the sustainable development of agrarian sector is investigated, the effectiveness of certain financial regulation instruments is evaluated. Some of the main problems of agricultural sector development are highlighted. Traditional sources of financial resources of agricultural enterprises, including equity, bank lending and investments, and alternative ones, including leasing, have been identified. Directions for rapid and effective development of the agricultural sector of Ukraine are outlined. A topical scientific problem is solved, which is to summarize the theoretical, methodological and practical foundations of financial development of the agricultural sector of the economy and to put forward proposals to stimulate the financial development of the agricultural sector of the economy of Ukraine in the context of European integration processes. It is determined that the producers, having received the increased profit, will be able to invest it in the further development of the agrarian sector of the economy of Ukraine. It was found that state support for smallholder farms should be stepped up, which would be the key to positive changes in rural areas. It is proved that farms are limited in financial resources. It is determined that according to the current legislation, local governments have the right to decide on compensation of interest on loans for

business purposes from local budget funds. It is established that in order to stimulate the financial development of the agricultural sector of the economy in the context of European integration processes, the experience of European agriculture should be taken into account. On the basis of the identified problems, further prospects for improving the financial regulation of the agricultural sector of the economy are outlined, the peculiarities of the implementation of financial regulation of the agricultural sector in the developed market economies are investigated, and proposals for the activation of the mechanism of financial regulation of the agricultural sector in the context of Ukraine's integration are substantiated.

Key words: *financial regulation, agrarian sector, budget support, tax incentives, credit support, sustainable development.*

Постановка проблеми. Сьогодні Україна активно співпрацює з Європейським Союзом у багатьох секторах економіки. Завдяки встановленню ділових відносин з Європейськими партнерами, вітчизняні виробники отримують можливість створювати нові спільні проекти та відкривають для своєї продукції, нові ринки збуту. Одним з пріоритетних напрямків для України є аграрний сектор.

Реалізація аграрного потенціалу України – є запорукою розвитку держави (69,1% території країни припадає на сільськогосподарські угіддя) та однією з основних складових української економіки. Площа чорноземів в Україні становить від 15,6 млн до 17,4 млн гектарів, або майже 8% світових запасів [1]. Але зараз аграрний сектор має наявні труднощі, які обумовлені специфікою сільськогосподарського виробництва та сезонністю, великою залежністю від природно-кліматичних факторів, коливаннями цін на сільгосппродукцію, недостатньою інвестиційною привабливістю галузі та складністю залучення кредитних ресурсів.

Тому дослідження стимулювання фінансового розвитку аграрного сектору економіки набуває особливого значення, з огляду на обмеженість фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств, тенденцію до скорочення бюджетних видатків на розвиток галузі, загострення соціально-економічних проблем внаслідок політичної та економічної нестабільності в країні та інтеграцію України до європейського економічного простору.

Мета статті. Вивчення теоретичних і методичних засад фінансового розвитку аграрного сектора економіки та вплив євроінтеграційних процесів на стимулювання фінансового розвитку аграрного сектора економіки України.

Аналіз основних досліджень та публікацій. Дослідження проблематики державного регулювання економіки та формування регулюючої фінансової політики знайшли своє відображення в публікаціях закордонних науковців Дж. Кейнса, А. Лаффера, К. Макконела, А. Маршалла, Д. Рікардо, П. Самуельсона, А. Сміта, а також вітчизняних вчених М. Александрова, В. Базилевича, О. Василика, А. Даниленка, М. Крупки, В. Лагутіна, С. Лондара, І. Лютого, В. Мельника, Ц. Огонь, В. Опаріна, О. Романенка, Л. Тарангула, В. Федосова, І. Чугунова. Віддаючи належне доробку провідних вчених, варто зазначити, що в економічній літературі недостатньо досліджено питання, що пов'язані з дослідженням фінансового регулювання аграрного сектору як комплексної системи, ефективного функціонування якої має стати основою забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки.

Результати дослідження. Аграрний сектор є особливим сектором економіки України, тому що його розвиток має визначальний вплив на рівень життя Українського народу. За підрахунками деяких вчених, 1% зростання сільського господарства дає 2% зростання економіки в цілому. За свідченням закордонних експертів, Україна належить до числа країн з найвищим рейтингом щодо потенційних резервів агропромислового виробництва. Це зумовлено тим, що на Україну припадає майже третина запасів чорнозему та 27% орної землі в Європі. Україна має вигідне географічне положення, родючі ґрунти, багаті традиції землеробства, сприятливий клімат, освічених та

працьовитих селян, достатньо розвинуту транспортну інфраструктуру, а також досить місткий рівень збуту сільськогосподарської продукції. Питання розвитку аграрного сектора має принципове значення для держави з огляду на вступ України до СОТ та загострення у зв'язку з цим конкуренції на внутрішньому і світовому ринках агропромислової продукції. До того ж успішне вирішення завдань ефективного розвитку аграрного сектора економіки України, зростання його конкурентоспроможності, за умов невирішеності світової продовольчої проблеми, набуває не лише суто національної, а й міжнародної ваги.

Помилковим є уявлення про те, що рівень державної підтримки аграрного сектору визначається лише обсягами бюджетних асигнувань. Специфічність оцінки державної підтримки сільського господарства полягає у тому, що вона здійснюється не лише через виконання бюджетних програм, а й шляхом підтримки ринкових цін. У результаті здійснення державою комплексу заходів з регулювання аграрного сектору в повному обсязі або відмови держави від певних інструментів регулювання можуть виникати різноманітні ситуації, наслідки яких для аграрного сектору можуть бути як позитивними, так і негативними [2].

На сьогодні можна виділити кілька основних проблем розвитку аграрного сектора:

- низька ефективність сільськогосподарського виробництва;
- недосконалість механізмів інвестиційного забезпечення;
- деформація цінових пропорцій;
- нераціональне використання земельних ресурсів сільськогосподарського призначення;
- зниження забезпеченості сільськогосподарською технікою та критична зношеність основних виробничих фондів;
- недосконалість інфраструктури та механізмів регулювання кон'юнктури аграрних ринків;
- деформація структури виробництва;
- загострення соціальних проблем в сільській місцевості.

Для швидкого та ефективного розвитку аграрного сектору України доцільно сконцентруватися на:

- екологічному високотехнологічному аграрному виробництві з використанням енерго- і ресурсощадних технологій;
- ефективному господарюванні підприємств ринкового типу з належним рівнем державного (особливо цінового) регулювання й підтримки;
- розвинутому агросекторі з надійним ринком збуту, існуванням державного замовлення і державних інвестицій;
- експортоорієнтованому, багатоукладному аграрному секторі з 140 елементами концентрації, кооперації, спеціалізації, де держава повинна взяти на себе питання реалізації надлишкової продукції, а також на характеристиці аграрного сектора, як такого який вирішує соціальні питання людей, забезпечений кадрами і професіоналами-керівниками, в якому існують лізинг та довгострокове пільгове кредитування, працюють чесні та порядні держслужбовці і який забезпечує продовольчу безпеку держави [3].

У роботі вирішено актуальне наукове завдання, яке полягає в узагальненні теоретичних, методичних та практичних основ фінансового розвитку аграрного сектора економіки та висунути пропозиції щодо стимулювання фінансового розвитку аграрного сектора економіки України в умовах євроінтеграційних процесів.

Практичне значення очікуваних наукових результатів полягає у тому, що висновки та рекомендації можуть слугувати методологічною основою для активізації стимулювання фінансового розвитку аграрного сектора економіки, в умовах євроінтеграції України та глобалізації світової економіки. Планується запропонувати практичні рекомендації щодо удосконалення законодавчої бази державної підтримки аграрного сектора економіки; нові методи та форми кредитування; залучення інвестицій.

Сьогодні ми розуміємо, що для поліпшення становища у аграрному секторі економіки України, потрібно зміцнювати співпрацю з Європейським Союзом. Цьому сприятиме поглиблення ділових відносин для створення спільних проектів та отримання сучасного досвіду від європейських аграріїв.

Сільгоспвиробникам потрібно знаходити ніші та напрямки, в яких будемо виступати партнерами. Також потрібно стимулювати розвиток дрібних фермерських господарств, які будуть зайняті у виробництві нішевих культур [4].

Експорт сільгосппродукції відноситься до категорії товару з низькою доданою вартістю. Звернувши увагу на те, що Україна має надлишок продукції у аграрному секторі, потрібно вкладати кошти у зберігання та переробку сільгосппродукції. Це дасть можливість вивести на ринок України та ЄС нову продукцію, яка буде відповідати світовим зразкам. Таким чином виробники, отримавши збільшений прибуток, зможуть інвестувати його в подальший розвиток аграрного сектору економіки України.

Також повинна посилюватися державна підтримка дрібних фермерських господарств, це стане запорукою позитивних перетворень у сільській місцевості. Вже зараз існує державна підтримка Уряду для новостворених фермерських господарств, яке може одноразово, в період становлення отримати бюджетну субсидію для продовження сільськогосподарської діяльності [5].

Також фермерські господарства обмежені в фінансових ресурсах. Найпопулярнішим та найдоступнішим для даної галузі ресурсом є позики у комерційних банках. Однак, навіть з урахуванням, що такі позики значно дешевші ніж інші різновиди фінансування потреб, таке навантаження на фермерське господарство, що розвивається, все ж таки немале. Тому, завдяки, в тому числі, й позитивним зрушенням у системі регулювання економіки з боку держави, останнім часом великого значення набувають механізми реальної, а не декларативної підтримки бізнесу з боку місцевих органів самоврядування [6].

Так, відповідно до чинного законодавства, органи місцевого самоврядування мають право приймати рішення щодо компенсації відсотків за позиками на бізнес-цілі з коштів місцевих бюджетів. Доцільність прийняття рішення про виділення у місцевому бюджеті коштів на підтримку бізнесу через компенсацію відсотків за позиками на розвиток бізнесу буде залежати виключно від рішень самих місцевих рад [7].

Висновки. Таким чином, для стимулювання фінансового розвитку аграрного сектору економіки в умовах євроінтеграційних процесів, слід врахувати досвід європейських сільських господарств, які покликані виконувати цілу низку функцій, зокрема економічну (розбудова стабільного розвитку), соціальну (зайнятність, збереження культури, традицій) та регіональну (формування інфраструктури у співпраці з іншими регіонами).

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 05.02.2020).
2. Базилевич В.Д., Баластрик Л.О. Макроекономіка: опорний конспект лекцій. Київ : Четверта хвиля, 1997. 224 с.
3. Опарін В.М. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти): [Монографія]. К. : КНЕУ, 2005. 240 с.
4. В Мінагрополітики обговорили шляхи поглиблення співпраці в агрогалузі з європейськими колегами [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/node/24878> (дата звернення 05.02.2020).
5. Дотації-2019: Новостворене фермерське господарство може отримати до 60 тис. грн бюджетної субсидії (інструкція з отримання коштів). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://new.minagro.gov.ua/ua/news/dotaciyi-2019-novostvorene-fermerske-gospodarstvo-mozhe-otrimati-do-60-tis-grn-byudzhetnoi-subsidiyi-instrukciya-z-otrimannya-koshtiv> (дата звернення 06.02.2020).

6. Романенко О.Р. Фінанси: [Підручник]. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 312 с.
7. Лютий І.О. Грошово-кредитна політика в умовах перехідної економіки. К. : Артек, 1999. 320 с.

References:

1. Official site of the State Statistics Service. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (date of appeal 05.02.2020).
  2. Basilevich V.D., Balastric L.O. (1997). Macroeconomics: a keynote lecture. Kyiv: The fourth wave, 224 p.
  3. Oparin V.M. (2005). Financial system of Ukraine (theoretical and methodological aspects): [Monograph]. Kyiv: KNEU, 240 p.
  4. Ministry of Agrarian Policy discusses ways to deepen cooperation in agro-industry with European counterparts. URL: <http://minagro.gov.ua/node/24878> (date of appeal 05.02.2020).
  5. Subsidies-2019: A newly established farm can receive up to 60 thousand UAH of budget subsidy (instructions for obtaining funds). URL: <https://new.minagro.gov.ua/ua/news/dotaciyi-2019-novostvorene-fermerske-gospodarstvo-mozhe-otrimati-do-60-tis-grn-byudzhetnoyi-subsidiyi-instrukciya-z-otrimannya-koshtiv> (date of appeal 06.02.2020).
  6. Romanenko O.R. (2004). Finance: [Textbook]. Kyiv: Center for Educational Literature, 312 p.
  7. Lyuty I.O. (1999). Monetary Policy in Transition. Kyiv: Artek, 320 p.
-